

PODNĚT

Pracovní skupiny k trestní politice a koordinaci opatření ke snižování recidivy v ČR

ze dne 15. 3. 2021

ve věci zákazu návštěv ve věznicích v souvislosti s pandemií COVID-19

I.

Věznice jsou z epidemiologického hlediska velmi rizikové prostředí. Šíření onemocnění COVID-19 přispívají dlouhodobě nedostatečně řešené problémy, zejména hromadný systém ubytování vězňů. Jde o prostředí, kde se prakticky všechny denní události a aktivity dějí hromadně (hygiena, stravování, vycházky apod.). Současně vězeňské zdravotnictví trpí dlouhodobě řadou problémů v zajištění dostupné péče.¹ Vězeňství přitom zahrnuje poměrně velkou skupinu obyvatel, téměř 20.000 vězňů a 12.000 zaměstnanců a příslušníků Vězeňské služby ČR. Také na personál věznic klade současná situace zvýšené nároky.

II.

Od půlky března 2020 jsou zakázány či omezeny návštěvy ve věznicích. Již rok jsou tedy paralyzovány rodinné vztahy i možnosti pomoci ze strany Probační a mediační služby či neziskových organizací, kterým je vstup do věznic taktéž zakázán.² Takto nastavená situace může mít negativní vliv na schopnost vězňů vrátit se zpět do společnosti po propuštění a existovat v ní bez páčání trestné činnosti.

III.

Oceňujeme úsilí Vězeňské služby ČR v podpoře Skype komunikace vězňů v době omezených možností návštěv. Tyto možnosti by měly být dále rozvíjeny i mimo rámec návštěv či konzultací s advokátem, ale např. i pro potřeby vzdělávání vězňů.

IV.

Omezování zaměstnávání vězňů (zejm. vnější provozy) z protiepidemických důvodů je zřejmě nezbytností. Považujeme za nutné zdůraznit, že takové opatření snižuje možnosti efektivně tráveného volného času ve vězení a současně vede ke snížení schopnosti vězňů, vymanit se z dluhových pastí, podílet se na hrazení škody způsobené trestnou činností.

DOPORUČENÍ

Zrušení zákazu návštěv ve věznicích.³ Zákaz lze nahradit jinými opatřeními méně zasahujícími do práv vězňů a jejich rodinných příslušníků a do samotného systému nápravy (např. snížením počtu návštěvníků – viz období od 22. 6. do 23. 10. 2020 kdy byly povoleny návštěvy vězňů v omezeném režimu, plexi zástěny omezující fyzický kontakt, povinnost používat osobní ochranné prostředky, předložení dokladu o negativním testu ze strany návštěvníků tak, jako fungují sociální služby v pobytové formě).

¹ Srov. Vyjádření vlády České republiky ke Zprávě o návštěvě České republiky, kterou vykonal Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (Výbor CPT) ve dnech 2. až 11. října 2018, odstavec 66 a související usnesení vlády ze dne 25. 11. 2019 č. 838, kterým vláda uložila ministryni spravedlnosti „předložit vládě analýzu kroků nutných pro systémové řešení problematiky vězeňského zdravotnictví včetně nástinu možných variant řešení.“

² Probační a mediační službě je od listopadu 2020 umožněno komunikovat s vězňůmi osobami prostřednictvím platformy soudní videokonference a u neziskového sektoru mají ředitelé organizačních jednotek vydán pokyn, aby v nezbytných a odůvodněných případech vyhověli žádosti neziskové organizace o kontak s vězňůmi osobou, v případě, že jsou možnosti telefonního styku nedostatečné a kapacita kompenzačního opatření k zákazu návštěv - platforma skype - to umožňuje.

³ Aktuálně platí zákaz návštěv do 28.3.2021 dle usnesení vlády ze dne ze dne 26. února 2021 č. 203. Současně protiepidemický systém PES počítá se zákazem návštěv již od 3. stupně.